

Statlig förvaltning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas 20 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2006. Motionerna avser bl.a. opinionsbildande myndigheter, ökad medborgarmakt, dröjsmålstalan, utnämningmakten, HBT-frågor, kommunikation med myndigheter i punktskrift, alkoholfri representation, vegetarisk och vegansk mat på offentliga inrättningar, flaggning med EU-flaggan på offentliga byggnader, användarvänliga tekniska lösningar för myndigheter och offentlig service samt IT-politisk samordning inom Regeringskansliet samt mellan regering och riksdag.

Utskottet anser att riksdagen ska avslå motionerna.

Till betänkandet finns fogat 3 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Dröjsmål hos myndigheter	6
Opinionsbildande myndigheter	7
Ökad medborgarmakt	8
Högre statliga tjänster	11
HBT-frågor	14
Länstyrelserna som tillsynsmyndighet i diskrimineringsfrågor	16
Alkoholfri representation	17
Vegetarisk och vegansk mat	18
Samordnad IT-politik	19
Användarvänlig teknik	20
Kommunikation i punktskrift	22
Flaggning med EU-flaggan	24
E-postadresser till departementen på svenska språket	25
Reservationer	27
1. Ökad medborgarmakt, punkt 3 (mp)	27
2. HBT-frågor, punkt 5 (v, mp)	27
3. Alkoholfri representation, punkt 7 (v, mp)	28
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	29
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	29

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Dröjsmål hos myndigheter**

Riksdagen avslår motion 2006/07:K264 yrkande 5.

2. **Opinionsbildande myndigheter**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:K223, 2006/07:K262 yrkande 2 och 2006/07:K306.

3. **Ökad medborgarmakt**

Riksdagen avslår motion 2006/07:K264 yrkandena 1–3.

Reservation 1 (mp)

4. **Högre statliga tjänster**

Riksdagen avslår motion 2006/07:K285.

5. **HBT-frågor**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:K312 yrkandena 7–9 och 2006/07:K355 yrkande 5.

Reservation 2 (v, mp)

6. **Länsstyrelserna som tillsynsmyndighet i diskrimineringsfrågor**

Riksdagen avslår motion 2006/07:K319.

7. **Alkoholfri representation**

Riksdagen avslår motion 2006/07:So376 yrkande 8.

Reservation 3 (v, mp)

8. **Vegetarisk och vegansk mat**

Riksdagen avslår motion 2006/07:K325.

9. **Samordnad IT-politik**

Riksdagen avslår motion 2006/07:K351 yrkande 1.

10. **Användarvänlig teknik**

Riksdagen avslår motion 2006/07:K345.

11. **Kommunikation i punktskrift**

Riksdagen avslår motion 2006/07:Ub257 yrkande 3.

12. **Flaggning med EU-flaggan**

Riksdagen avslår motion 2006/07:K321 yrkande 1.

13. E-postadresser till departementen på svenska språket
Riksdagen avslår motion 2006/07:K275.

Stockholm den 13 mars 2007

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Per Bill (m), Henrik von Sydow (m), Morgan Johansson (s), Eva Bengtson Skogsberg (m), Yilmaz Kerimo (s), Mauricio Rojas (fp), Helene Petersson i Stockaryd (s), Björn Leivik (m), Billy Gustafsson (s), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s), Annie Johansson (c), Mikael Johansson (mp), Karl Sigfrid (m), Kerstin Lundgren (c) och Kjell Eldensjö (kd).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas 20 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2006. Motionerna avser bl.a. opinionsbildande myndigheter, ökad medborgarmakt, dröjsmålstalan, utnämningmakten, HBT-frågor, kommunikation med myndigheter i punktskrift, alkoholfri representation, vegetarisk och vegansk mat på offentliga inrättningar, flaggning med EU-flaggan på offentliga byggnader, användarvänliga tekniska lösningar för myndigheter och offentlig service samt IT-politisk samordning inom Regeringskansliet samt mellan regering och riksdag.

Utskottets överväganden

Dröjsmål hos myndigheter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om dröjsmålstalan med hänvisning till att riksdagen har gett regeringen till känna att den bör lägga fram förslag till åtgärder avseende myndigheters handläggningstider och dröjsmål.

Motionen

I motion 2006/07:K264 av Mikaela Valtersson (mp) yrkande 5 anför motionären i anslutning till yrkanden om ökad medborgarmakt att det i en rättsstat är viktigt att beslut fattas på utsatt tid och att det finns verkningsfulla juridiska vägar att utkräva ansvar om så inte sker. I de fall ett medborgarkontrakt definierar handläggningstider och dröjsmål bör medborgaren enligt motionären kunna föra dröjsmålstalan mot den myndighet som ska fatta beslut.

Utredning om handläggning i domstol

Regeringen har den 8 mars 2007 beslutat att tillsätta en utredning om förbättrade möjligheter för den enskilde att påskynda handläggningen i domstol (Ju2007/2641/DOM). Utredaren ska ha i uppdrag att kartlägga domstolschefens skyldighet respektive möjlighet att agera vid långsam handläggning samt lämna förslag om utredaren bedömer att det finns behov av att utvidga domstolschefens befogenheter för att möjliggöra ändamålsenliga åtgärder.

Tidigare behandling

I betänkande 2004/05:KU14 behandlade utskottet ett flertal motioner med liknande innehåll som den nu behandlade varvid utskottet avlog motionerna. Utskottets förslag föranledde en reservation av m, fp, kd, c och mp. Reservanterna ansåg att det i en rättsstat är viktigt att medel står till buds som garanterar den enskilde medborgarens rätt till en säker och snabb handläggning av ett ärende. Detta var enligt deras mening särskilt angeläget vad gäller fall av myndighetsutövning mot den enskilde. Den enskildes ställning gentemot den offentliga förvaltningen borde därför stärkas. Medborgaren borde ha möjlighet att utkräva ansvar på juridisk väg. Det kan ske t.ex. genom införande av en s.k. dröjsmålstalan, vilket skulle ge den enskilde en möjlighet att i domstol få prövat om ett förvaltningsärende onödigt uppehålls hos den myndighet som har att fatta beslut i ärendet.

Reservanterna hänvisade också till Fri- och rättighetskommitténs förslag om att en generell möjlighet till talan mot den offentliga förvaltningens underlåtenhet att avgöra ärenden borde införas i svensk rätt (SOU 1994:117). Ytterligare ett sätt att stärka den enskildes ställning gentemot det offentliga kunde enligt reservanterna vara att införa en ordning med straffavgift för myndigheter som inte korrigerar sina egna misstag inom en angiven tidsrymd. Riksdagen biföll reservationen våren 2005 (rskr. 2004/05:153).

Frågan om dröjsmålstanalen togs också upp i motioner under allmänna motionstiden år 2005. Utskottet hänvisade då till att riksdagen nyligen hade gett regeringen till känna att den bör lägga fram förslag till åtgärder avseende myndigheters handläggningstider och dröjsmål varför motionerna avstyrktes (bet. 2005/06:KU7).

Utskottets ställningstagande

Med hänsyn till att riksdagen gett regeringen till känna att den bör lägga fram förslag till åtgärder avseende myndigheters handläggningstider och dröjsmål avstyrker utskottet motion 2006/07:K264 yrkande 5.

Opinionsbildande myndigheter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsyrkanden om myndigheternas opinionsbildande verksamhet med hänvisning till att frågan behandlas i utredningen om översyn av den statliga förvaltningens uppgifter.

Motionerna

I motionerna 2006/07:K223 av Anna König Jerlmyr (m), 2006/07:K262 av Cecilia Widegren (m) och 2006/07:K306 av Fredrik Schulte (m) begärs att myndigheters opinionsbildande verksamhet ska utredas eller stoppas. I motionerna framförs att myndigheterna har fått ett otydligt uppdrag och att det inte bör vara myndigheternas ansvar att bilda opinion för politikernas idéer utan att det ansvaret måste ligga på politikerna. Dessutom anför motionärerna att det är ett slöseri med skattemedel att myndigheterna ägnar sig åt opinionsbildande verksamhet samt sätter i fråga om myndigheterna iakttar regeringsformens krav på saklighet och opartiskhet.

Tidigare behandling

Utskottet har behandlat frågor om opinionsbildande myndigheter vid flera tillfällen tidigare, senast våren 2006 i förenklad ordning (bet. 2005/06:KU7). Utskottet vidhöll sin tidigare bedömning och fann inte skäl att ta upp frågan till närmare behandling. Dessförinnan behandlade utskottet frå-

gan våren 2005 (bet. 2004/05:KU14). Utskottet vidhöll också då sitt tidigare ställningstagande. Utskottet ansåg att opinionsbildande åtgärder i vissa fall kan vara ett mer ändamålsenligt styrmedel än regler, och man utgick från att myndigheterna i sådana sammanhang iakttar regeringsformens krav på saklighet och opartiskhet. I det tidigare ställningstagandet framhöll också utskottet att regeringen, om den anser det påkallat, kan ändra myndigheternas arbetssätt.

Översyn av den statliga förvaltningens uppgifter och organisation

Regeringen beslutade den 21 december 2006 om en övergripande och genomgripande översyn av den statliga förvaltningens uppgifter och organisation (dir. 2006:123). Enligt direktiven ingår det i kommitténs uppdrag särskilt att granska och ompröva myndigheters opinionsbildande och konkurrensutsatta verksamheter. Hela uppdraget ska genomföras i två etapper. I en första etapp ska kommittén utifrån en inledande kartläggning koncentrera sitt arbete på frågan om myndigheters opinionsbildande verksamhet och problemen förknippade med små myndigheter. En redovisning med förslag till åtgärder som kan genomföras på kort sikt ska lämnas senast den 15 december 2007.

Utskottets ställningstagande

Opinionsbildande åtgärder som myndigheter vidtar kan i vissa fall vara ett mer ändamålsenligt styrmedel än regler, och vi utgår från att myndigheterna i sådana sammanhang iakttar regeringsformens krav på saklighet och opartiskhet. Regeringen har tillsatt en utredning med bl.a. uppgiften att granska och ompröva myndigheters opinionsbildande verksamhet. Det står regeringen, om den anser det påkallat, fritt att ändra myndigheternas arbetssätt. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att det inte finns behov av något tillkännagivande till regeringen i frågan och avstyrker motionerna 2006/07:K223, 2006/07:K262 och 2006/07:K306.

Ökad medborgarmakt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsyrkanden om åtgärder för en stärkt medborgarmakt med hänvisning till att det inom olika områden pågår arbete i syfte att stärka medborgarnas inflytande.

Jämför reservation 1 (mp).

Motionen

Motion 2006/07:K264 av Mikaela Valtersson (mp) tar upp frågor om medborgarmakt och medborgarkontrakt. Det offentliga måste enligt motionären när det gäller service deklarerat vad som erbjuds medborgaren. Först när det är klarlagt vilken ambitionsnivå en offentlig verksamhet bör hålla har vi möjlighet att ställa krav och utkräva ansvar. Många medborgare känner sig osäkra på vilken service som de kan förvänta sig av offentlig verksamhet. Många vet inte om den service de fått när upp till de krav som man borde kunna ställa. Ett sätt att komma till rätta med dessa problem är att arbeta med medborgarkontrakt. Medborgarkontraktet definieras som en juridiskt icke bindande avsiktsförklaring mellan ett offentligt organ och medborgaren eller brukaren av tjänsten. Grundtanken med medborgarkontrakt är att det offentliga tillsammans med medborgaren i ett skrivet dokument definierar vilka krav det offentliga ska leva upp till. För ändamålet bör det inrättas ett program och göras en kraftsamling kring dessa frågor (yrkande 1). Statskontoret bör tillsammans med Statens kvalitets- och kompetensråd få i uppdrag att ta fram ett program som kraftsamlar kring stärkt medborgarmakt (yrkande 2). Staten bör vidare ta initiativ till en dialog med Kommun- och Landstingsförbunden kring hur medborgarnas makt och inflytande kan stärkas (yrkande 3).

Bakgrund

Regeringen redovisade i propositionen Statlig förvaltning i medborgarnas tjänst (prop. 1997/98:136) riktlinjer för och krav på den framtida statliga förvaltningen. Propositionen antogs av en enig riksdag (bet. 1997/98:KU31, rskr. 1997/98:294–296). Utifrån de riktlinjer som angavs i propositionen beslutade regeringen år 2000 om ett flerårigt förvaltningspolitiskt handlingsprogram, En förvaltning i demokratins tjänst – ett handlingsprogram (Justitiedepartementet 2000). I programmet presenterades dels de grundläggande värden och förutsättningar som enligt propositionen är vägledande, dels regeringens åtgärder för en långsiktig utveckling av förvaltningen. Bland regeringens åtgärder för bättre service till medborgare och företag ingick bl.a. en försöksverksamhet med servicedeklarationer i syfte att myndigheterna öppet ska redovisa sina åtaganden vad gäller service samt skapa en dialog med sina avnämare om hur servicen kan utvecklas. Under 2001 påbörjades en försöksverksamhet med serviceåtagande och servicedialog. Regeringen gav femton statliga myndigheter och sex försäkringskassor i uppdrag att delta. I försöksverksamheten låg att myndigheterna skulle utforma och offentliggöra ett serviceåtagande som gav tydlig, relevant och förpliktande information om dess tjänsteutbud och servicenivå, föra en servicedialog med användarna av tjänsterna samt integrera användarnas synpunkter i verksamhetsutvecklingen (prop. 2002/03:1 utg.omr. 2 bil. 1 s. 13).

I budgetpropositionen för 2004 (prop. 2003/04:1 utg.omr. 2 avsnitt 5.5) lämnade regeringen en redovisning av detta arbete till riksdagen. Regeringen gjorde bedömningen att servicedialoger och serviceåtaganden är effektiva arbetsmetoder för att få till stånd en medborgarorienterad förvaltning och att arbetet bör fortsätta och även omfatta fler myndigheter som har nära och omfattande kontakter med medborgare och företag. Under 2004 hade Statens kvalitets- och kompetensråd i uppdrag att ge efterfrågestyrt stöd till myndigheterna när det gäller deras arbete med servicedialoger och serviceåtaganden (regleringsbrev 2003-12-18). Rådet skulle utveckla en vägledning med gemensamma riktlinjer för arbetet baserat på erfarenheterna från försöksverksamheten samt med utgångspunkt i målen om en bättre service till medborgare och företag samt ökade möjligheter till insyn och inflytande. I februari 2005 presenterade rådet på sin hemsida den första versionen av vägledningen, *Vägledning för brukardialoger – steg till tjänsteutveckling* (version 1). Rådet avsåg att publicera nya versioner efter hand som vägledningens innehåll och form utvecklas i samarbete med andra myndigheter.

Under år 2003 genomförde Statskontoret en utvärdering av försöksverksamheten med servicedialoger och serviceåtaganden (Statskontoret 2003:9). Statskontoret föreslog bl.a. att termen brukardialoger skulle användas i stället för termen servicedialoger.

Statens kompetens- och kvalitetsråd har lagts ned och verksamheten har fr.o.m. år 2006 tagits över av Verket för förvaltningsutveckling, Verva. Den första versionen av *Vägledning för brukardialoger* avser Verva enligt uppgifter på verkets hemsida att datera upp. Där sägs att Verva kommer att publicera nya versioner efterhand som vägledningens innehåll och form utvecklas i samarbete med andra myndigheter.

Verva ger i sin vägledning *24-timmarswebben*, som publiceras på Vervas hemsida, riktlinjer i syfte att ge medborgarna inblick i myndighetens verksamhet och möjlighet att lämna synpunkter och påverka myndigheten. Verva anför på sin hemsida att det är ett viktigt led i myndighetens utveckling att erbjuda medborgarna och de specifika målgrupper som myndigheten riktar sig till möjlighet att ge synpunkter på myndighetens arbete. Ett led i detta arbete är att skapa elektroniska tjänster för delaktighet och insyn.

I budgetpropositionen för 2005 aviserade regeringen att 10 miljoner kronor skulle avsättas för en ny demokratisatsning 2006 (prop. 2004/05:1 utg.omr. 1 avsnitt 3.10.1). I satsningen ska bl.a. ingå åtgärder för att stimulera ett ökat valdeltagande i de allmänna valen. I budgetpropositionen anförde regeringen även att ett stort antal aktörer bidrar till att stärka demokratin (avsnitt 3.5.2). Bland annat framhöll regeringen att kommuner och landsting arbetar med att utveckla nya modeller för att involvera medborgarna i den demokratiska processen samt att Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet ägnar en stor del av sin verksamhet åt demokrati-frågor.

I budgetpropositionen för 2007 anför regeringen att ytterligare insatser för att underlätta respektive motverka hinder för människors deltagande och inflytande kunde komma att övervägas med utgångspunkt i de erfarenheter och kunskaper som samlas in bl.a. genom de försöksverksamheter som bedrivs inom ramen för 2006 års demokratiseringssatsning. Regeringen avsatte 2 miljoner kronor för uppföljning av demokratipolitiken (prop. 2006/07:1 utg.omr. 1 avsnitt 4.10.1).

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har behandlat frågan om införande av medborgarkontrakt vid flera tillfällen, senast våren 2005 (bet. 2004/05:KU30). Utskottet vidhöll sina tidigare uttalanden i ämnet (bet. 2003/04:KU19). Det tidigare uttalandet återfinns i betänkande 1997/98:KU21 då utskottet behandlade ett motionsyrkande (fp) om införande av medborgarkontrakt. I motionen hänvisades till införande av medborgarkontrakt i Storbritannien. En anledning till att idén med medborgarkontrakt inte vunnit insteg i Sverige kunde enligt utskottets mening vara att Sverige i jämförelse med Storbritannien har en mer utvecklad lokal självstyrelse, av vilket följer uppfattningen att ansvaret för dålig eller utebliven service främst bör utkrävas på politisk väg. Utskottet uppmärksammade bl.a. även att det inom sjukvården utvecklats olika s.k. vårdgarantier, dvs. rätt till viss service inom en viss tid, och att kommunallagstiftningen öppnat nya möjligheter till direkt medborgar- eller klientinflytande på driften av t.ex. daghem, skolor och vårdinrättningar. Utskottet fann mot den bakgrunden inget skäl att ändra sin inställning till medborgarkontrakt som den kommit till uttryck i ett betänkande hösten 1992 (bet. 1992/93:KU2), av vilket framgår att utskottet inte ansåg att ett tillkännagivande till regeringen i frågan var påkallat.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och vill till detta lägga att Verva ger myndigheterna vägledning för hur de kan utveckla tjänster för delaktighet och insyn. Utskottet anser att ett tillkännagivande till regeringen inte behövs och avstyrker motionen 2006/07:K264 yrkandena 1–3.

Högre statliga tjänster

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om utnämning av personer till högre statliga tjänster med hänvisning till pågående utredningsarbete.

Motionen

I motion 2006/07:K285 av Marianne Berg (v) m.fl. efterlyser motionärerna mer demokrati vid utnämning av personer till högre statliga tjänster inom myndigheter m.m. genom ökad öppenhet, insyn, spänst i debatten och transparens i beslutsprocessen.

Gällande bestämmelser

Enligt 11 kap. 9 § regeringsformen tillsätts tjänst vid en domstol eller vid en förvaltningsmyndighet som lyder under regeringen av regeringen eller av en myndighet som regeringen bestämmer. Vid tillsättning av statlig tjänst ska avseende fästas endast vid sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet. Enligt förarbetena (prop. 1973:90 s. 405 f.) är bestämmelsen ett uttryck för principen att statliga tjänster ska tillsättas efter objektiva grunder utan hänsynstagande till ovidkommande omständigheter. Med ”förtjänst” avses närmast den vana som förvärvats genom föregående tjänstgöring. Med skicklighet brukar förstås lämpligheten för befattningen, ådagalagd genom teoretisk och praktisk utbildning samt den dittillsvarande verksamhetens art. Bestämmelsen är utformad så att även andra sakliga grunder än förtjänst och skicklighet kan få vägas in i bedömningen, och departementschefen nämnde därvid arbetsmarknadspolitiska och lokaliseringspolitiska hänsyn. Vid behandlingen av förslaget till en ny regeringsform kommenterade konstitutionsutskottet bestämmelsens formulering. Utskottet förutsatte att arbetsmarknadspolitiska och lokaliseringspolitiska hänsyn kommer att utnyttjas på ett sådant sätt att inga faror för den enskildes rättssäkerhet kommer att uppstå (bet. KU 1973:26 s. 72).

Närmare bestämmelser om tillsättning av statliga tjänster finns i lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA). Enligt 4 § ska skickligheten sättas främst, om det inte finns särskilda skäl för något annat. I förarbetena till lagen (prop. 1993/94:65) påpekades att förtjänst och skicklighet i regeringsformen nämns endast som exempel och att även andra sakliga grunder kan vägas in vid bedömningen. Enligt 4 § anställningsförordningen (1994:373), som trädde i kraft samtidigt med 1994 års lag om offentlig anställning, ska myndigheten utöver skickligheten och förtjänsten också beakta sådana sakliga grunder som stämmer överens med allmänna arbetsmarknads-, jämställdhets-, social- och sysselsättningspolitiska mål.

I Regeringens chefspolicy (Justitiedepartementet 2000) anfördes att rörlighet bland myndighetschefer bör eftersträvas och att tidsbegränsade anställningar är ett instrument för att främja rörlighet och för att vid behov avveckla myndighetschefer. Vid nyanställning bör en myndighetschef, enligt policyn, utses för en period av sex år. Fortsatt anställning vid samma myndighet bör normalt begränsas till tre år. Målet är dock att en myndighetschef ska uppnå minst tolv års sammanlagd anställning.

Grundlagsutredningen

Regeringen beslutade den 1 juli 2004 att tillkalla en parlamentarisk kommitté med uppgift att göra en samlad översyn av regeringsformen (dir. 2004:96). I kommitténs uppdrag ingår bl.a. att se över möjligheten att öka öppenheten vid tillsättningar av högre statliga tjänster; i direktiven hänvisas till riksdagens tillkännagivande våren 2004. Kommittén, som antagit namnet Grundlagsutredningen, ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 december 2008.

Våren 2004 avstyrkte utskottet motionsyrkanden i ämnet tillsättning av högre statliga tjänster. Utskottets förslag föranledde en reservation av m, fp, kd, c och mp. Reservanterna ansåg att regeringens utnämningssmakt borde ses över i syfte att öka öppenhet vid tillsättningen av statliga myndighets- eller verkschefer och andra toppjänster. En möjlighet att öka denna öppenhet skulle enligt reservanterna kunna vara att låta kandidater till sådana tjänster frågas ut offentligt inför det riksdagsutskott som bereder ärenden som rör myndighetens eller verkets område. En annan möjlighet skulle kunna vara att inrätta en förslagsnämnd. Reservanterna ansåg att regeringen borde utreda frågan om tillsättning av högre statliga tjänster och återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder som ökar öppenheten vid tjänstetillsättningar. Riksdagen biföll reservationen (bet. 2003/04:KU11, rskr. 2003/04:173).

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat motionsyrkanden om att öka öppenheten vid tillsättningar av högre statliga tjänster, senast våren 2006 i förenklad ordning (bet. 2005/06:KU7). Utskottet vidhöll sin tidigare bedömning och fann inte skäl att ta upp frågan till närmare behandling. Våren 2005 hade utskottet avstyrkt motioner med hänvisning till riksdagens tillkännagivande våren 2004 (bet. 2004/05:KU14).

Budgetpropositionen för år 2007

I budgetpropositionen för år 2007 anför regeringen att ett förstärkt förtroende för de demokratiska institutionerna förutsätter att makten utövas på ett oväldigt sätt. I detta sammanhang bör enligt regeringen särskilt nämnas behovet av en reformering av utnämningssmaktens (prop. 2006/07:1 utg.omr. 1 avsnitt 4.9). Under utgiftsområde 2 i 2007 års budgetproposition lämnas en redovisning av regeringens syn på ledarskapsfrågor i staten (avsnitt 6.6.1). Utnämningsspolitiken ska enligt regeringen reformeras med utgångspunkt i regeringsformens stadgande om att det vid statliga utnämningar endast ska fästas avseende vid sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet. Målsättningen är att utnämningsspolitiken ska präglas av förutsägbarhet, spårbarhet och öppenhet.

Regeringen anger i budgetpropositionen att den kommer att omedelbart påbörja ett arbete i syfte att genomföra förändringar i rekryteringsprocessen avseende myndighetschefer och vissa andra högre befattningshavare. På omedelbar sikt kommer detta att innebära att de kravprofiler som upprättas inför en chefsrekrytering ska göras offentliga. Regeringen avser att återkomma med en redogörelse över vilka strukturella förändringar som kommer att genomföras.

Svar på interpellation

Den 14 november 2006 anförde statsrådet Mats Odell i sitt svar på en interpellation av Peter Hultqvist (s) om regeringens utnämningsspolitik att han har initierat ett reformarbete avseende utnämningsspolitiken och avser att återkomma med besked om den närmare utformningen av den nya processen så snart beredningen av frågan är avslutad.

Utskottets ställningstagande

Vid tillsättning av statlig tjänst ska avseende fästas endast vid sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet. Utskottet vidhåller sin tidigare bedömning att den omständigheten att en person har politisk bakgrund inte ska diskvalificera vederbörande från att utnännas till statlig tjänst, så länge endast sakliga grunder är tillämpliga vid tillsättningen. I vissa fall kan politisk erfarenhet vara en fördel när det gäller att leda offentliga verksamheter. Mot bakgrund av detta och det pågående arbetet i Regeringskansliet och i Grundlagsutredningen avstyrker utskottet motion 2006/07:K285.

HBT-frågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motioner med olika frågor om bemötande av homosexuella, bisexuella och transpersoner i statsförvaltningen med hänvisning till utskottets tidigare ställningstagande i frågan.

Jämför reservation 2 (v, mp).

Motionerna

I motion 2006/07:K312 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 7–9 samt motion 2006/07:K355 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp, c, v och mp) yrkande 5 tar motionärerna upp frågor om diskriminering av HBT-personer i statsförvaltningen, HBT-kompetens hos personal vid statliga myndigheter samt tillsynsmyndigheters ansvar för myndigheternas genomförande av HBT-relevant lagstiftning.

Tidigare behandling

När det gäller myndigheternas kompetens i frågor som rör homosexuellas, bisexuellas och transpersoners livsvillkor (HBT-frågor) har utskottet flera gånger behandlat motioner som rör detta område, senast våren 2006 (bet. 2005/06:KU7). Utskottet hade behandlat frågan våren 2005 (bet. 2004/05:KU14) och vidhöll då sin bedömning såsom den redovisats i betänkande 2003/04:KU11. I detta betonade utskottet att förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör uppgifter inom den offentliga förvaltningen i sin verksamhet, enligt regeringsformen, ska beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet. Myndigheter och deras personal får således inte låta sig påverkas av en önskan att gynna eller missgynna vissa enskilda intressen, och de får inte ta hänsyn till ovidkommande omständigheter. Vidare anförde utskottet att det i regeringsformen finns uttryckiga bestämmelser om att myndigheter ska motverka diskriminering på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etiskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller annan omständighet som gäller den enskilde som person. Myndigheterna ska hjälpa enskilda att ta till vara sin rätt i förvaltningsärenden, och de har ett ansvar för att se till att ärenden blir tillräckligt utredda.

Utskottet ansåg dock att det trots dessa grundläggande bestämmelser ibland kunde finnas skäl att vidta vissa riktade åtgärder avseende myndigheters kontakt med och sätt att behandla olika grupper i befolkningen. För att personal vid olika myndigheter ska handlägga ärenden på ett sätt som svarar mot de grundläggande bestämmelserna kan kompetenshöjande insatser vara nödvändiga. Utskottet konstaterade att regeringen hade tagit initiativ eller avsåg att ta initiativ som riktar sig mot olika delar av den offentliga förvaltningen. Enligt utskottets mening fanns det tills vidare därför inget behov av ett uttalande från riksdagen för att fästa regeringens uppmärksamhet på behovet av åtgärder. Motionerna avstyrktes.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och utgår från att regeringen även i fortsättningen uppmärksammar dessa frågor. Utskottet avstyrker motion 2006/07:K312 yrkandena 7–9, samt motion 2006/07:K355 yrkande 5.

Länsstyrelserna som tillsynsmyndighet i diskrimineringsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om att länsstyrelserna ska få tillsynsansvaret för samtliga diskrimineringsgrunder med hänvisning till att huvudfrågan om en sammanslagen ombudsmannamyndighet fortfarande bereds inom Regeringskansliet.

Motionen

I motion 2006/07:K319 av Elisebeht Markström m.fl. (s) anför motionärerna att länsstyrelserna efter att ombudsmannamyndigheterna har slagits ihop till en myndighet bör få tillsynsansvaret rörande samtliga diskrimineringsgrunder.

Länsstyrelsens uppgift i fråga om jämställdhet mellan kvinnor och män

Enligt 3 § förordningen (2002:864) med länsstyrelseinstruktion har länsstyrelsen bl.a. uppgifter i fråga om jämställdhet mellan kvinnor och män. Enligt 43 § ska det vid länsstyrelsen finnas en särskild sakkunnig för frågor om jämställdhet mellan kvinnor och män. Han eller hon ska utifrån de nationella målen för jämställdhetspolitiken främja jämställdhetsarbetet i länet och medverka till att integrera jämställdhetsaspekten i länsstyrelsens uppgifter.

Diskrimineringskommitténs slutbetänkande

I februari 2006 överlämnade Diskrimineringsutredningen sitt betänkande *En sammanhållen diskrimineringslagstiftning* (SOU 2006:22). I betänkandet föreslås bl.a. att de nuvarande fyra ombudsmännen mot diskriminering – Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) – slås samman till en myndighet, Ombudsmannen mot diskriminering.

Kommittén hade enligt tilläggsdirektiv (dir. 2003:69) även i uppgift att överväga om länsstyrelserna borde få ett tillsynsansvar när det gäller aktiva åtgärder. I tilläggsdirektiven angavs vidare att det med hänsyn till att kommitténs uppdrag inkluderade att lämna förslag på hur tillsynen över efterlevnaden av en framtida diskrimineringslagstiftning skulle utformas, vore lämpligt att kommittén i det sammanhanget även beaktade de förslag som presenteras i departementspromemorian *Tillsynsansvar över jämställdhetslagen – en uppgift för länsstyrelserna?* (Ds 2001:37). I tilläggsdirektiven angavs vidare att om kommittén ansåg att det var lämpligt att låta länsstyrelserna få ett sådant tillsynsansvar som föreslogs i promemorian skulle den även överväga om ett liknande tillsynsansvar borde införas

beträffande övriga diskrimineringsgrunder. Slutligen angavs att för flertalet diskrimineringsgrunder var denna fråga avhängig av kommitténs ställningstagande om aktiva åtgärder borde införas i arbetslivet även för dessa.

Kommittén ansåg att ett ökat regionalt tillsynsansvar för länsstyrelserna inte borde införas nu. Först borde den nya ombudsmannen få finna sina närmare arbetsformer och någon tid få samla erfarenheter från de nya diskrimineringsförbuden och de nya bestämmelserna om aktiva åtgärder. Kommittén ansåg vidare att arbetet gällde fler samhällsområden än det som länsstyrelserna tidigare haft tillsyn över. Förhållanden inom t.ex. skolan eller civil- och värnplikt var inte något som alla länsstyrelser i dag kunde förutsättas ha ingående kännedom om.

Kommittén ansåg också att det kunde vara intressant att se hur de fackliga organisationerna tar det ansvar – och den chans till påverkan och inflytande – som ligger i diskrimineringsregleringen. På sikt ansåg dock kommittén att det fanns skäl att återkomma till frågan.

Frågan om en sammanslagen ombudsmannaorganisation och frågor i anslutning till detta bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Diskrimineringskommitténs betänkande bereds inom Regeringskansliet och att frågan om tillsynsansvar för diskrimineringsgrunderna är en fråga att ta ställning till i samband med det arbetet. Utskottet kan därför inte se behov av att nu ge regeringen till känna vad som anförs i motion 2006/07:K319 och avstyrker därför motionen.

Alkoholfri representation

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till sitt tidigare ställningstagande avstyrker utskottet en motion om att det bör tillsättas en utredning med uppdrag att utreda förutsättningarna för en alkoholfri offentlig representation.

Jämför reservation 3 (v, mp).

Motionen

I motion 2006/07:So376 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 8 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att en utredning bör tillsättas med uppdrag att utreda förutsättningarna för en alkoholfri offentlig representation.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har behandlat frågor om alkoholfri representation för statlig förvaltning och i riksdagen vid flera tillfällen tidigare, senast våren 2006 i förenklad ordning. Utskottet vidhöll sin tidigare bedömning och fann inte skäl att ta upp frågan till närmare behandling (bet. 2005/06:KU7). Utskottet hade behandlat frågan våren 2004 (bet. 2003/04:KU11). Utskottet avstyrkte då en motion med hänvisning till sitt tidigare ställningstagande. Det tidigare ställningstagandet finns i betänkande 2002/03:KU23. Enligt detta bör stat och kommun även fortsättningsvis visa stor återhållsamhet med alkoholservering vid offentlig representation, och utskottet utgick från att så sker utan att riksdagen tar något initiativ i saken.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande om att stat och kommun även fortsättningsvis ska visa stor återhållsamhet vid alkoholservering vid offentlig representation och avstyrker motion 2006/07:So376 yrkande 8.

Vegetarisk och vegansk mat

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker med hänvisning till sitt tidigare ställningstagande en motion om skyldighet för offentliga inrättningar att erbjuda vegetarisk och vegansk mat.

Motionen

I motion 2006/07:K325 av Birgitta Ohlsson (fp) föreslås att offentliga inrättningar i Sverige, såsom förskolor, grund- och gymnasieskolor, äldreomsorg, fängelser och sjukhus ska vara skyldiga att erbjuda vegetarisk och vegansk mat när sådan efterfrågas.

Tidigare behandling

I fråga om skyldigheten att erbjuda vegetarisk och vegansk mat vid offentliga inrättningar har utskottet behandlat detta vid flera tillfällen tidigare, senast våren 2005 (bet. 2004/05:KU14). Utskottet avstyrkte då en motion i detta ämne med hänvisning till sitt tidigare ställningstagande. Det tidigare ställningstagandet finns i betänkande 2002/03:KU23. Där säger utskottet att det inte är en angelägenhet för riksdag och regering att besluta om regler för vilken slags mat som serveras i offentlig regi, t.ex. skolan, utan för kommuner inom ramen för den kommunala självstyrelsen och andra berörda myndigheter. Utskottet var alltså inte berett att förorda en nationell princip i detta avseende och avstyrkte motionerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och avstyrker motion 2006/07:K325.

Samordnad IT-politik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att det inte behövs något tillkännagivande om vikten av samordning av IT-politiken och avstyrker en motion härom.

Motionen

I motion 2006/07:K351 av Monica Green (s) yrkande 1 begär motionären att regeringen ges till känna vad i motionen anförts om vikten av IT-politisk samordning inom Regeringskansliet och mellan regering och riksdag.

IT-politiska propositionen m.m.

I proposition 2004/05:175 Från IT-politik för samhället till politik för IT-samhället finns ett avsnitt om gemensamma grundfunktioner i statsförvaltningen. I avsnittet framhålls att, i takt med att den offentliga förvaltningen utvecklas till att bli mer integrerad, kraven också ökar på att system och rutiner fungerar tillsammans. Det innebär att vissa typer av grundfunktioner måste utvecklas gemensamt och i form av öppna och gemensamma standarder. Vid riksdagsbehandlingen av propositionen lyfte trafikuskottet fram betydelsen av samordning och ett tydligt ledarskap i förändringsarbetet inom IT-politiken och erinrade om att Näringsdepartementet har ett samordningsansvar inom området. Vidare såg utskottet när det gällde utvecklingen av IT-användning i offentlig förvaltning ett stort värde i att regeringen initierat en utredning med syfte att bl.a. bilda en förvaltningspolitisk myndighet. Den förvaltningspolitiska myndigheten skulle komma att få uppgifter av bred och övergripande karaktär för att kunna bistå regeringen med att realisera de förvaltningspolitiska målen och på ett strategiskt sätt driva arbetet med att utveckla och förnya förvaltningen. Utskottet tillstyrkte propositionen och avstyrkte motionerna (bet. 2005/06:TU4, rskr. 2005/06:142).

Frågor som inrymmer bl.a. samordning av den offentliga förvaltningen bereds vidare inom Regeringskansliet.

Verva

Verket för förvaltningsutveckling (Verva) som inrättades den 1 januari 2006 har enligt sin instruktion (SFS 2005:860) till uppgift bl.a. att främja användningen av enhetliga kvalitetskrav och riktlinjer för användningen av

informationsteknik och utveckla användbarheten av och tillgängligheten till elektronisk information och elektroniska tjänster. Verva ska bl.a. arbeta med IT-strategiska frågor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det inom statsförvaltningen finns strävanden att bl.a. främja användningen av enhetliga kvalitetskrav samt riktlinjer för användningen av informationsteknik. Något tillkännagivande härom behövs inte varför utskottet avstyrker motion 2006/07:K351 yrkande 1.

Användarvänlig teknik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om användarvänlig teknik hos myndigheter och offentlig service med hänvisning till det arbete som redan inletts på detta område.

Motionen

I motion 2006/07:K345 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda s) begärs att användaren sätts i fokus när man utformar tekniska lösningar för myndigheter och offentlig service.

24-timmarsdelegationen

24-timmarsdelegationen (Fi 2003:05) lämnade sitt betänkande i december 2005 – *e-tjänster för ett enklare och öppnare samhälle* (SOU 2005:119). I betänkandet anför delegationen bl.a. att den gör bedömningen att skapandet av enhetligare gränssnitt mot medborgare, företag och andra aktörer är viktigt för att offentliga e-tjänster ska ge ett mer enhetligt intryck. Detta är särskilt viktigt i de sammanhang där e-tjänster utvecklas i samverkan. Därför måste myndighetsöverskridande processer samordnas och en gemensam begreppsapparat utvecklas. Delegationen ansåg användningen av enhetligare begrepp som en nödvändighet för medborgarens och företagets tillit till offentliga tjänster och även för rättssäkerheten. Delegationen ansåg vidare att utvecklingen av e-tjänster borde göras med beaktande av tillit till avsändaren, regelstyrning, validering och förståelse samt att de tekniska lösningarna ska vara enkla och plattformsnutrala så att de fungerar i olika system, som telefon, SMS eller Internet. För att minska effekterna av digitala klyftor vore det enligt delegationen viktigt att samma tjänster erbjuds i flera olika tekniska system. Delegationen bedömde att det var av stor vikt att förvaltningar som utvecklar e-tjänster också formulerar strategier för genom vilka kanaler det är lämpligt att ge servicen.

Budgetpropositionen år 2007

I budgetpropositionen anför regeringen att Verva kommer att ges i uppdrag att samordna och främja utvecklingen av elektronisk förvaltning i den statliga förvaltningen. Vidare sägs att utvecklingen av elektronisk förvaltning ska leda till att det blir enklare att kontakta myndigheter, få tillgång till information och utföra ärenden såsom att registrera företag och ansöka om olika tillstånd. Dessutom ska handläggningstider förkortas, krav på uppgiftslämnande minskas och integritets- och sekretesskyddet stärkas. Effektiviteten ska öka, bl.a. genom minskning av tidskrävande manuella arbetsmoment (prop. 2006/07:1 utg.omr. 1 bilaga 1 avsnitt 2.12).

Frågor som inrymmer bl.a. en användarvänlig e-förvaltning bereds vidare inom Regeringskansliet.

Beslut på det förvaltningspolitiska området

Regeringen beslutade den 21 december 2006 om en övergripande och genomgripande översyn av den statliga förvaltningens uppgifter och organisation (dir. 2006:123). Den översyn som regeringen inlett ska omfatta alla statliga förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen. Syftet med utredningen är att effektivisera statlig förvaltning och verksamhet. Det ska ske genom att:

- klargöra vad som bör vara statliga åtaganden i form av myndighetsuppgifter,
- skapa goda förutsättningar för regeringens styrning av den statliga verksamheten,
- få till stånd en tydligare och en mera överskådlig statlig förvaltningsstruktur som förenklar kontakterna för medborgare och företag och underlättar samverkan mellan statliga myndigheter och mellan statlig och kommunal förvaltning, samt
- öka myndigheternas förmåga att bidra till effektiviseringar och att fullgöra sina uppdrag i ljuset av de krav som EU-medlemskapet ställer.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet behandlade våren 2004 olika frågor om IT i förvaltningen, bl.a. om användarvänlig IT-teknik (bet. 2003/04:KU11). När det gäller denna fråga konstaterade utskottet att regeringen hade tagit flera initiativ i syfte att fortsätta utveckla den elektroniska förvaltningen. Utskottet såg positivt på dessa initiativ och förutsatte att arbetet skulle bedrivas med hänsyn till olika gruppers särskilda behov. Mot den bakgrunden var enligt utskottets mening de tillkännagivanden som begärdes i motionerna inte nödvändiga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringen har fortsatt att ta initiativ till utveckling av den elektroniska förvaltningen och att resultatet av detta arbete gagnar den enskilda användaren i kontakterna med myndigheter och förvaltning. Utskottet anser att ett tillkännagivande till regeringen om detta inte är nödvändigt. Utskottet avstyrker därför motion 2006/07:K345.

Kommunikation i punktskrift

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett yrkande om att synskadade ska ha rätt att kommunicera med myndigheter med hjälp av sitt skriftspråk punktskrift mot bakgrund av att Handikappombudsmannen har gett ut riktlinjer i ämnet till vägledning för myndigheterna.

Motionen

I motion 2006/07:Ub257 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) yrkande 3 begär motionären att synskadade ska ha rätt att kommunicera med myndigheter med hjälp av sitt skriftspråk punktskrift.

Bestämmelser för statliga myndigheters arbete med handikappolitiken

Bestämmelser om myndigheternas skyldigheter på det handikappolitiska området finns i förordningen (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av handikappolitiken. Förordningen föreskriver att de statliga myndigheterna ska utforma och bedriva sin verksamhet med beaktande av de handikappolitiska målen och särskilt verka för att deras lokaler liksom deras verksamhet och information är tillgänglig (1 §). För att uppfylla de krav som ställs i förordningen ska myndigheterna göra inventeringar av de hinder som skapar otillgänglighet och upprätta handlingsplaner (2 §). Myndigheterna ska enligt 3 §, när det finns anledning till det, samråda med Myndigheten för handikappolitisk samordning om hur insatser enligt förordningen ska utformas.

Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken

I skrivelse 2005/06:110 *Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken* framför regeringen att den tekniska utvecklingen innebär nya möjligheter till delaktighet i samhället för personer med funktionshinder. LSS- och hjälpmedelsutredningen framhöll i sitt betänkande *Hjälpmedel* (SOU 2004:83) att utvecklingen av informationstekniken har inneburit något av en revolution för många med funktionshinder. Exempel på nya möjligheter är bl.a. informationsåtkomst genom punktskriftsdisplay och syntetiskt tal, ett nytt talbokssystem, digitala hörapparater, bild- och texttele-

foni, mottagning och uppläsning av taltidningar och talböcker. Den snabba utvecklingen ställer emellertid nya krav på kunskap hos både brukare och hjälpmedelsförsörjning. Flera av myndigheterna har i sina omvärldsanalyser uttryckt oro för att vissa grupper exkluderas av ekonomiska eller kunskapsmässiga skäl. Kvinnor och män, flickor och pojkar med kognitiva funktionshinder är en särskilt utsatt grupp i detta avseende. Förutsättningen för att över huvud taget kunna tillgodogöra sig de ökade möjligheter som IT-utvecklingen medför, är att ha tillgång till dator och Internet. Undersökningar har visat att tillgången till datorer och Internet bland personer med funktionshinder är lägre än bland dem utan funktionshinder. Statistiken visar dock att utvecklingen går åt rätt håll, framför allt har skillnaderna minskat i åldersgruppen 16–44 år. Den viktigaste förklaringen till de skillnader som finns är utbildningsnivå och tillgång till arbete. Det är alltså framför allt positionen i samhället som avgör datorinnehav och tillgång till Internet oavsett funktionshinder eller ej.

Handikappombudsmannens riktlinjer

Handikappombudsmannen har gett ut riktlinjer för myndigheter, *Riktlinjer för en tillgänglig statsförvaltning – Mot full delaktighet och jämlikhet*, i syfte att göra statsförvaltningen tillgänglig för alla medborgare. I riktlinjerna sägs bl.a. att varje myndighet ansvarar för att människor med funktionshinder kan kommunicera med myndigheten på lika villkor som andra. En person med hörselskada ska kunna kontakta myndigheten med texttelefon. En person med synskada ska kunna få sitt brevsvår eller en blankett på punktskrift.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har behandlat frågan om kommunikation med punktskrift tidigare, senast våren 2006 i förenklad ordning (bet. 2005/06:KU7). Utskottet vidhöll sina tidigare bedömningar och tog inte upp frågan till närmare behandling. Funktionsnedsättning får enligt dessa tidigare bedömningar inte utgöra ett hinder för att ta del av myndighetsinformation och kommunicera med myndigheter. Det var enligt utskottets mening av stor vikt att myndigheterna arbetar aktivt med att göra sin verksamhet tillgänglig. Utskottet ville härvidlag betona de nationella målen i handikappolitiken, och utskottet instämde i de i betänkandet redovisade utgångspunkterna för de riktlinjer för en tillgängligare statsförvaltning som skulle tas fram av Handikappombudsmannen under våren 2003. Mot bakgrund av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken utgick utskottet från att regeringen delade utskottets uppfattning. Utskottet ansåg därför att det tills vidare inte var nödvändigt med några sådana tillkännagivanden som begärdes i motionerna (bet. 2002/03:KU23).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin tidigare bedömning och anser att det är viktigt att funktionsnedsättning inte får utgöra ett hinder för att ta del av myndighetsinformation och kommunicera med myndigheter. Mot bakgrund av att Handikappombudsmannens riktlinjer för myndigheterna ger uttryck för denna målsättning finner inte utskottet anledning att ge regeringen till känna vad som anges i motion 2006/07:Ub257 yrkande 3, varför utskottet avstyrker detta yrkande.

Flaggning med EU-flaggan

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett yrkande om att Europaflaggan ska användas på alla offentliga byggnader jämte den svenska flaggan med hänvisning till att detta bör vara en fråga för varje enskild myndighet respektive institution att bestämma om.

Motionen

I motion 2006/07:K321 av Walburga Habsburg Douglas (m) yrkande 1 anför motionären att Europaflaggan ska användas på alla offentliga byggnader jämte den svenska flaggan.

Användning av Europaflaggan

Det finns inga särskilda EU-regler som styr användningen av Europaflaggan, utan flaggan får användas inom ramen för de eventuella begränsningar som nationell lagstiftning uppställer. Det finns heller ingen svensk lagstiftning som reglerar användningen av Europaflaggan. Riksdagen och regeringen flaggar med Europaflaggan vid officiella besök från någon av EU:s institutioner.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade i betänkande 1999/2000:KU18 bl.a. en motion i vilken begärdes ökad användning av Europaflaggan och EU-symbolen i offentliga sammanhang. Utskottet konstaterade att det finns EU-regler som slår fast att bidragsmottagare på olika sätt är skyldiga att informera om att finansiellt stöd erhållits från gemenskapen. Beträffande användningen av EU-flaggan konstaterade utskottet att det inte finns några särskilda EU-regler och inte heller några nationella regler. Utskottet ville i sammanhanget framhålla att någon plikt att flagga med svenska flaggan för närvarande inte föreligger för statliga myndigheter och institutioner utanför Försvarsmakten. Varje civil myndighet får själv utifrån praktiska och andra överväganden avgöra i vilken utsträckning seden att flagga på de allmänna

flaggdagarna lämpligen kan upprätthållas (se prop. 1981/82:109 s. 12). Enligt utskottet borde flaggningen på statliga byggnader även i fortsättningen avgöras av de statliga myndigheterna och institutionerna själva. Motionen avstyrktes. Våren 2001 behandlade utskottet ett yrkande enligt vilket motionären ansåg att det vore naturligt om staten gick före med gott exempel och låter berörda myndigheter flagga på offentliga byggnader med både den svenska flaggan och Europaflaggan. Utskottet vidhöll sitt tidigare ställningstagande om att flaggning på statliga byggnader även i fortsättningen borde avgöras av de statliga myndigheterna och institutionerna själva. Motionen avstyrktes (bet. 2000/01:KU15). När det gäller flaggning med Europaflaggan i och i anslutning till riksdagens byggnader har utskottet senast i ett betänkande hösten 2006 genom hänvisning till sina tidigare ställningstaganden (bl.a. bet. 2000/01:KU15) ansett att sådana frågor lämpligast behandlas av talmannen t.ex. i samråd med riksdagsstyrelsen (bet. 2006/07:KU4).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och anser att frågan om flaggning på statliga byggnader även i fortsättningen bör avgöras av de statliga myndigheterna och institutionerna själva. Motion 2006/07:K321 yrkande 1 bör därför avslås.

E-postadresser till departementen på svenska språket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker en motion om att e-postadresserna till svenska departement ska anges på svenska med motiveringen att detta är en fråga som Regeringskansliet själv bör bestämma om.

Motionen

I motion 2006/07:K275 av Christer Winbäck (fp) begär motionären att e-postadressen till svenska departement ska anges på svenska språket.

Bakgrund

Enligt uppgifter från Regeringskansliet infördes extern e-post 1995, och utgångspunkten var då att den externa e-posten skulle komma till användning vid internationella kontakter.

I betänkandet *Mål i mun* (SOU 2002:27) uppmärksammades att bl.a. Regeringskansliet hade engelskspråkiga e-postadresser. I betänkandet föreslås att statliga och kommunala myndigheter ska ha e-postadresser på

svenska. Så länge inte åäö-problemen lösts får man acceptera att a respektive o används i stället för å/ä och ö. Självfallet kan man enligt utredningen utöver den svenska adressen ha en parallell adress på annat språk.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att Regeringskansliet självt bör få bestämma om e-postadresserna till departementen ska anges på svenska eller engelska och avstyrker motion 2006/07:K275.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Ökad medborgarmakt, punkt 3 (mp)**

av Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:K264 yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Medborgaren måste stå i centrum för all offentlig verksamhet. En starkare ställning för medborgaren som konsumenten av offentligt finansierade välfärdstjänster uppnås i hög utsträckning genom att skapa valfrihet mellan olika konkurrerande alternativ och en mångfald i verksamheterna. För att ta fram ett medborgarkontrakt, dvs. ett skrivet dokument där det offentliga tillsammans med medborgaren definierar vilka krav de offentliga tjänsterna ska leva upp till, är det viktigt att inleda en dialog mellan de offentliga och dem som ska bruka den offentliga tjänsten.

För att genomföra medborgarkontrakt krävs tydliga politiska initiativ. Som en del i detta bör Statskontoret tillsammans med annan myndighet få i uppdrag att ta fram ett program som kraftsamlar kring stärkt medborgarmakt. Vidare bör staten ta initiativ till en dialog med Kommun- och Landstingsförbunden kring hur medborgarnas makt och inflytande kan stärkas. Detta bör riksdagen med bifall till motion 2006/07:K264 yrkandena 1–3 ge regeringen till känna.

2. **HBT-frågor, punkt 5 (v, mp)**

av Marianne Berg (v) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:K312 yrkandena 7–9 och 2006/07:K355 yrkande 5.

Ställningstagande

Arbetet inom den offentliga sektorn ska genomsyras av jämställdhet, jämlikhet och respekt för den enskildes integritet. Stat, landsting och kommuner eller deras uppdragstagare ska inte särbehandla människor negativt utifrån kön, ålder, social ställning, etnisk eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, könsidentitet eller liknande. Enligt vår mening är ökad medvetandegrad samt aktiva satsningar på kunskap och utbildning nyckelfaktorer för att säkerställa att negativ särbehandling av homosexuella, bisexuella och transpersoner inte förekommer. Regeringen bör vidta åtgärder för att öka insikterna om dessa gruppers livsvillkor. Det är extra viktigt inom vissa sektorer inom den offentliga sektorn, bl.a. rättsväsendet, utbildningen, hälso- och sjukvården samt socialtjänsten. Detta bör riksdagen med bifall till motionerna 2006/07:K312 yrkandena 7–9 och 2006/07:K355 yrkande 5 ge regeringen till känna.

3. Alkoholfri representation, punkt 7 (v, mp)

av Marianne Berg (v) och Mikael Johansson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So376 yrkande 8.

Ställningstagande

Arbetslivet är ett område som bör vara alkoholfritt. Statliga medel ska inte användas för alkoholinköp. Detta är ett viktigt skäl för en alkoholfri offentlig representation. Det viktigaste skälet är emellertid att det är ett konkret sätt för stat, landsting och kommun att visa solidaritet med dem som har eller riskerar att få alkoholproblem. Som ett föredöme för övrig offentlig verksamhet bör därför all representation i den statliga förvaltningen vara alkoholfri. Detta bör riksdagen med bifall till motion 2006/07:So376 yrkande 8 ge regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:K223 av Anna König Jerlmyr (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att initiera en översyn av myndigheternas opinionsbildande kampanjer samt utreda huruvida de strider mot grundlagen.

2006/07:K262 av Cecilia Widegren (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stoppa myndigheters politiska opinionsbildande arbete.

2006/07:K264 av Mikaela Valtersson (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ett program för ökad medborgarmakt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Statskontoret tillsammans med Statens kvalitets- och kompetensråd ges i uppdrag att ta fram ett program som kraftsamlar kring stärkt medborgarmakt.
3. Riksdagen begär att regeringen tar initiativ till en dialog med Kommun- och Landstingsförbunden kring hur medborgarnas makt och inflytande kan stärkas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av dröjsmålstanan i samband med myndighetsbeslut.

2006/07:K275 av Christer Winbäck (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om e-postadresser på svenska till departementen.

2006/07:K285 av Marianne Berg m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av regeringens utnämningssmakt.

2006/07:K306 av Fredrik Schulte (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om myndigheters och verks opinionsbildning i partipolitiskt kontroversiella frågor.

2006/07:K312 av Lars Ohly m.fl. (v):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa en särskild HBT-förordning innehållande konkreta och utvärderingsbara mål för att avskaffa diskrimineringen av HBT-personer i statsförvaltningen.
8. Riksdagen begär att regeringen i myndigheters regleringsbrev ställer krav på HBT-kompetens i verksamheten och för dess personal.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsynsmyndigheterna ska få ett särskilt uppdrag att se över myndigheternas genomförande av de förändringar som HBT-relevant lagstiftning inneburit.

2006/07:K319 av Elisebeht Markström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att länsstyrelserna, i avvaktan på utredning om ett eventuellt regionalt tillsynsansvar, ges uppdraget att arbeta med diskrimineringsgrunder genom att främja arbetet med likabehandling samt medverka till att integrera likabehandlingsaspekten i länsstyrelsens uppgifter.

2006/07:K321 av Walburga Habsburg Douglas (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Europaflaggan ska användas på alla offentliga byggnader jämte den svenska flaggan.

2006/07:K325 av Birgitta Ohlsson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att offentliga inrättningar i Sverige ska vara skyldiga att erbjuda vegetarisk och vegansk mat när så efterfrågas.

2006/07:K345 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sätta användaren i fokus när man utformar tekniska lösningar för myndigheter och offentlig service.

2006/07:K351 av Monica Green (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av IT-politisk samordning inom Regeringskansliet och mellan regering och riksdag.

2006/07:K355 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp, c, v, mp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kompetens i HBT-frågor hos personal vid statliga myndigheter.

2006/07:So376 av Lars Ohly m.fl. (v):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en utredning bör tillsättas med uppdrag att utreda förutsättningarna för en alkoholfri offentlig representation.

2006/07:Ub257 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten att kommunicera med myndigheter med punktskrift.